

privat

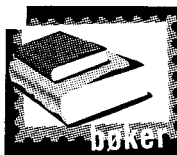
...house skal ha planer om å utgi vi-
...i, og Tommy Lee gikk til dommeren
...be ham hindre dette. Men dommeren
...r avslått kravet, fordi Tommy og Pa-
...mela var så lite sjeherre når de valgte
...elskovsreder.

Fantastisk familiedrama

 Bergljot Hobæk Haffs «Skammen» er et forunderlig sam-
mensurium av en familiekrønike. Den handler om vårt lands
nære fortid, om skyld og soning, småbyens trippelmoral,
de hvite frakkers terror, befriende skadefryd og rustfri kjærlighet.

Den beveger seg fra eksis-
tensielle spørsmål til
flørt med kiosklitterære
elementer. Og så viser
det seg at denne lapskau-
sen blir et gedigent fest-
måltid!

Fortellingens jeg-per-
son er Idun Hov, en eldre
forfatter som familien
har fått umyndiggjort og
tvangsinnlagt på en psy-
kiatrisk institusjon. Ho-
vedpersonene i første del
av beretningen er imid-
lertid hennes far og mor-
far. Den siste har i mel-
lomkrigstiden slått seg
opp i shipping og forret-
ninger. Metodene er ikke
alltid like lekke, men han
er likevel byens store
mann – både som velgjø-
rer og forstander for ste-

dets dominerende lavkir-
kelige menighet.

Passer dårlig

Det passer ham derfor
dårlig når byens preste-
stilling blir ledig og de-
partementet mot hans
vilje utnevner en ung og
liberal akademiker og
enda dårligere at den
umulige presten dessuten
gjør hans datter gravid.

Presten, Vemund Hov,
er også en sammensatt
person. Da han rømte en
vinternatt fra en ussel
barndom på en ussel
plass i Siljan, ble han tatt
hånd om av den snille
sognepresten i Gjerpen
ved navn Quisling og
hans begavede sønn. Un-
der senere teologi- og filo-
sofistudier i Tyskland
blir han venn med og på-
virket av den berømte,
men lett brunspettete,
tenkeren Heidegger.

Når så krigen kommer
føler presten at selv om
han forakter nazismen,
står han i større takk-
nemlighetsgjeld til fami-
lien Quisling enn til fed-
relandet som aldri har
gitt ham noe. Hans dype
overbevisning om det
personlige ansvar gjør
dessuten at han nekter å
delta i den kollektive
motstand mot okkupa-
sjonsmakten. Han preker
forsoning i kirken, og
stemples som stripete.
Etter krigen blir han
dømt til fem års fengsel,

Bergljot Hobæk Haff:
SKAMMEN
(Gyldendal)

og dør ensom og forhatt
av hele familien – unn-
tatt datteren Idun.

Undergang

Vemund Hovs edle moti-
ver blir hans undergang.
Med svigerfaren er det
omvendt. Han øker sin
formue og makt gjennom
økonomisk samarbeid
med tyskerne, men slip-
per unna oppgjøret fordi
han holdt en jødisk mor
og sønn skjult og dermed
reddet livet deres. På
dødsleiet tilstår den gam-
le hykleren imidlertid at
motivet var å komme i
seng med den vakre jød-
innen...

Igjen sitter Idun, mob-
bet på skolen som nazi-
trulle, tyrannisert og be-
dratt av morfaren. Hun
bærer på tunge hemme-
ligheter, blir stoffmisbru-
ker og lever nærmest
som boms. Bøkene henn-
es får bare en håndful-
lesere, inntil hun blir glo-
hett tabloidstoff som «den
tvangsinnlagte forfatter-
ren».

De øvrige personer i
romanen blir sett
enkle pappfigurer, men
beretningen om de tre
sentrale skikkelser gjør
«Skammen» til et monu-
mentalt diktverk. Forfat-
teren har passert 70 år,
men er i voldsom vekst
som kunstner. Bergljot
Hobæk Haff er to ganger
tidligere blitt innstilt til
Nordisk Råds litteratur-
pris. Det vil bokstaveilig
talt være skammelig om
hun ikke lykkes tredje
gang.

Tinic Talén